

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004 Dep

0030 Oslo

Dato: 22. april 2002

■ **Høring – adgangsbegrensning for kystflåten – en felles gruppe I for fiske etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter som fisker med konvensjonell redskap nord for 62 grader N**

Konkurransetilsynet viser til Arbeids- og administrasjonsdepartementets brev av 13. mars 2002 vedlagt Fiskeridepartementets (FID) høringsbrev av 25. februar 2002 vedrørende ovennevnte.

Konkurransetilsynet har ved flere anledninger tidligere kommet med merknader til innføring av adgangsbegrensninger i ulike fiskerier, blant annet i forbindelse med begrensning av deltakelsen i fisket etter makrell og vårgytende sild. Vår høringsuttalelse av 26. oktober 2001 følger vedlagt.

Høringsforslaget

Med hjemmel i § 21 i deltakerloven fastsettes årlige begrensninger i adgangen til å delta i ulike fiskerier. Dette har blitt mer og mer vanlig for kystflåten etter innføringen av fartøykvoteordningen. For torsk, hyse og sei er fisket fra før lukket for fartøy på eller over 28 m. I denne høringen foreslås en felles forskrift også for fartøy under 28 meter som fisker med konvensjonell redskap nord for 62 grader N. FID foreslår at adgangsbegrensningen innføres rent forskriftsteknisk ved at forskriften om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter torsk i det alt vesentlige videreføres og utvides til også å omfatte fartøyers fiske etter hyse og sei

FID påpeker at bruken av adgangsbegrensning må sees i nær sammenheng med reguleringsordninger (herunder drifts- og strukturordninger) som fastsettes med hjemmel i saltvannsfiskeoven. Adgangsbegrensningen som er foreslått i denne høringen er en forutsetning for – og et første skritt på vei mot – at reguleringsordningene skal virke etter sin hensikt. Konkrete forslag om innføring av slike ordninger planlegges lagt frem i en egen høring senere i år.

Bakgrunnen for adgangsbegrensningen er blant annet å forbedre eksisterende fangsteffektivitet og av ressurs-hensyn å redusere dagens overkapasitet. I høringsnotatet redegjøres det nærmere for de utvelgelses-kriterier som foreslås tatt inn i den nye forskriften.

Konkurransetilsynets merknader

Vi ser at det av ulike fiskerifaglige grunner kan være behov for deltakerbegrensning i fisket etter bl.a. torsk, sei og hyse. Etter vår vurdering kan imidlertid utvelgelsesmetoden av de aktører som gis adgang eller konsesjon til å drive fiske, sammen med de hindringer som legges for nye aktørers (fiskebåteieres) mulighet til å drive fiske, virke rigid og uheldig på ressursbruken i samfunnet.

FIDs utforming av kriteriene for deltakelse tilsier at man ønsker å gi deltakeradgang til de utøvere som tradisjonelt har livnært seg på fiske etter torsk, sei og hyse. Således stilles det blant annet krav til deltakelse og størrelse på fangst tidligere år (aktivitetskrav) for å kunne delta innenfor den såkalte gruppe I. Denne gruppen vil fiske størsteparten av totalkvoten innefor disse fiskeriene, og kan dermed sies å være den mest attraktive gruppen. Etter vår vurdering kan en ordning der den samme gruppen av fartøyer og eiere fra år til år gis retten til å drive fiske, medføre en ineffektiv ressursutnyttelse. Dette fordi det forhindrer en naturlig dynamikk i markedet, og kan føre til at den eksisterende markedsstruktur fryses.

Sett fra et samfunnsøkonomiske perspektiv bør knappe ressurser allokeres til de aktører som best er i stand til å nyttiggjøre seg dem. Dersom det innføres en ordning med omsettelige fiskerettigheter, f.eks. gjennom auksjon, vil konsesjonene tilfalle de aktører som har høyest betalingsvilje. Disse vil som oftest også være de mest kostnadseffektive. Det vil gi en samfunnsøkonomisk effektiv allokering av ressurser og en høyest mulig verdiskapning. I tråd med dette bør retten til å drive fiske etter vår vurdering være omsettelig.

Dersom det er ønskelig vil myndighetene gjennom en ordning med omsettelige fiskerettigheter fortsatt kunne ta fordelingspolitiske hensyn. Det kan skje ved å fordele retten vederlagsfritt til de grupper man i utgangspunktet vil tilgodese – i dette tilfellet den del av fiskeflåten som historisk sett har hatt fiske etter hhv. torsk, sei og hyse som en del av sitt driftsgrunnlag. De som har fått tildelt rett til å fiske kan så velge mellom å hente ut sin del av grunnrenten gjennom egen produksjon eller de kan selge rettigheten og ta ut grunnrenten som et engangsbeløp. På denne måten er det mulig å motvirke eventuelle uønskete inntektsfordelingsvirkninger av omsetteligheten. Alternativt kan tildelingen skje mot et lite vederlag slik at fiskerne og staten deler grunnrenten. Gjennom en slik ordning vil de aktørene som i utgangspunktet ble plukket ut fortsatt ha en beskyttet rett til næringsutøvelse, samtidig som de har mulighet og insentiv til å selge denne retten dersom andre er i bedre stand til å nyttiggjøre seg retten.

Konkurransetilsynet har for øvrig ingen merknader til høringsforslaget.